

Стремежът да се издигне селото, като се увеличи само неговата грамотност, не е достатъчен. Това е първа стъпка. Тръбва да се насаждат и други полезни знания, като не се пренебрегва и възпитанието.

Отдавна дейците на народното образование работят в тая насока. Въ доста просвѣтени страни сж предприети опити, които въ началото сж били неувѣрени и случайни. Тѣзи опити сж дали доста задоволителни резултати. Разцвѣтътъ на народното образование въ края на XIX вѣкъ се е съпровождалъ съ широкото въвеждане въ народното училище на така нареченото трудово обучение, въ разнообразнитѣ му форми, съответствующи на мѣстнитѣ нужди. Изяснило се е полезното значение на рѣчния трудъ, дори не толкова за насаждане въ първо време на полезни знания, колкото за възпитание на ума и характера на младото поколение.

*

Въ сравнение съ напредналитѣ западноевропейски държави нашата обща и стопанска култура сж слаби. Слабо е производството, слабъ е доходътъ на нашето селско стопанство. А вътрешното и външното положение на една държава се опредѣля отъ успѣхитѣ на нейното земедѣлие. Още въ срѣдата на миналото столѣтие учениятъ Либихъ — творецътъ на научната агрономия — е казалъ, че „най-здравата основа на търговията и промишлеността — това е усъвършенствуваното земедѣлие“. Така че ние не можемъ да гледаме пренебрежително на тая наша изостаналост и да се тешимъ: „И така ще преживѣемъ!“. Дори и да бихме могли да изживѣемъ така нашия кратъкъ животъ, пакъ не би трѣбвало да се свиваме въ тѣсната си черупка. Ние сме задължени да помислимъ за бждещето, да подготвимъ условия за сносенъ животъ на поколѣнието, което ще ни замѣсти. Животътъ е борба. И въ тая борба побеждава силния по духъ и материално осигурениятъ.

Е добре, въ такъвъ случай намъ се налага ако не да се изравнимъ, най-малко да догонимъ, да се доближимъ до напредналитѣ народи. А това ще сторимъ не като се ржководимъ безогледно по западноевропейски образци и приеми, а като сами си изработимъ най-целесъобразни такива, които да отговарятъ на нашитѣ нужди.

Тежки въпроси за нашитѣ педагози и общественоагрономически деятели. И разрешението на тия въпроси не бива да се отлага за далечното бждеще. Колкото по-скоро, толкова по-добре. Налага ни да бързаме и друго едно обстоятелство: бацилътъ на